

Fremsat den 1. november 2024 af Katrine Dugaard (LA), Ole Birk Olesen (LA) og Alex Vanopslagh (LA)

Forslag til folketingsbeslutning

om at pålægge kommunerne at betale statens udgifter til sagsbehandling af omgjorte sager på socialområdet

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af folketingsåret 2024-25 at fremsætte de nødvendige lovforslag om at pålægge kommunerne at betale statens udgifter til sagsbehandling af omgjorte sager på socialområdet.

Bemærkninger til forslaget

Der sker for mange fejl og lovbrud i kommunernes sagsbehandling på socialområdet, hvilket resulterer i for mange forkerte afgørelser og for lang ventetid, hvor udsatte borgere ikke får den hjælp, de er berettiget til. Det indebærer i dag ingen konsekvens eller udgift for kommunen. Til gengæld kan det blive dyrt for borgerens trivsel ikke at få den rigtige hjælp fra første afgørelse, og når en borger klager til Ankestyrelsen over kommunens afgørelse, ender det med at være staten, der betaler sagsomkostningerne.

Forslagsstillerne betragter det som nødvendigt at ændre de økonomiske incitamentsstrukturer og opfordrer derfor regeringen til at fremsætte de nødvendige lovforslag om at pålægge kommunerne at betale statens sagsomkostninger for omgørelser af kommunale afgørelser, så vi sikrer, at der er en direkte omkostning forbundet hermed.

Baggrunden for forslaget er, at det i mange tilfælde kan betale sig for kommunen, at socialsager tages videre i Ankestyrelsen, både fordi en andel af de kommunale afgørelser slet ikke påklages, selv om de måske er behæftet med fejl, og fordi kommunen i nogle tilfælde kan spare penge, i perioden frem til at Ankestyrelsen ændrer en forkert afgørelse, f.eks. hvis kommunen uretmæssigt har givet afslag på en ydelse efter serviceloven og derfor ikke skal betale for denne, i perioden frem til at afgørelsen ændres af Ankestyrelsen (»Fremover bliver fejl på det sociale område dyre for kommunerne«, Horten, den 19. juni 2020).

Omfanget af fejl i kommunernes sagsbehandling på socialområdet taler sit tydelige sprog. Der er behov for at styrke den juridiske kvalitet i sagsbehandlingen. F.eks. har Institut for Menneskerettigheder undersøgt Ankestyrelsens klagesager på voksenhandicapområdet og fundet over 25.000 fejl i perioden 2014-22 (»Institut for Menneskerettigheder finder 25.000 fejl i handicapsager«, Berlingske, den 28. december 2023).

Også omgørelsesprocenten for, hvor mange kommunale afgørelser på socialområdet der bliver ændret, ophævet eller

hjemvist, når de påklages til Ankestyrelsen, giver anledning til bekymring. I 2022 var omgørelsesprocenten på 37,5 pct., og på børnehandicapområdet isoleret var det hele 48,8 pct. (»Omgørelsesprocenter på socialområdet i 2022«, Social- og Boligministeriet, den 23. juni 2023). Tallet er en indikator for rigtigheden i kommunernes afgørelser og kan betragtes som et symptom på, at der bliver lavet for mange fejl, eller at borgerne ikke oplever, at deres sag behandles tilfredsstillende.

Den store mængde fejl tærer på tilliden til de sociale myndigheder. 50 pct. mener ifølge en analyse fra Advokatsamfundet, at retssikkerheden er lavere for socialt udsatte end for almindelige danskere, og hele 26 pct. har lav eller slet ingen tillid til, at kommunen træffer lovlige afgørelser. Faktisk mener kun 5 pct., at kommunen i høj grad overholder gældende lovgivning (»Retssikkerhedsanalysen 2023«, Advokatsamfundet). Det er alvorligt, da tillid netop danner fundamentet for den måde, vi har indrettet vores velfærdssamfund på.

Derfor skal de økonomiske incitamentsstrukturer på socialområdet fremme, at borgeren får den nødvendige behandling fra første afgørelse. Ellers risikerer vi, at mennesker, der i forvejen befinder sig i en udsat situation, ender i større mistrivsel end udgangspunktet og fastholdes i systemet i længere tid. Det koster dyrt for både den udsatte borgers livskvalitet, for samfundsøkonomien og for tilliden til det offentlige velfærdssystem.

Forslaget forventes at have en positiv effekt på statens finanser, som dog er udtryk for, at udgiften i stedet pålægges kommunerne. På sigt antager forslagsstillerne imidlertid, at forslaget vil have en positiv økonomisk effekt med den præmis, at det kan betale sig at give borgerne den rigtige hjælp fra første afgørelse. Forslaget forventes at have den effekt, at antallet af omgjorte sager falder, da kommunerne vil tilgå afgørelser med større grundighed for at undgå meromkostningen ved en omgørelse.

Skriftlig fremsættelse

Katrine Daugaard (LA):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at pålægge kommunerne at betale statens udgifter til sagsbehandling af omgjorte sager på socialområdet.

(Beslutningsforslag nr. B 23)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.